

Udruženje za razvoj i afirmaciju društva u Bosni i Hercegovini
Association for Development and Affirmation of Society in Bosnia and Herzegovina

Kolodvorska 10, 71 000 Sarajevo

+387 33 618 323

nodas@nodas.ba

<https://nodas.ba/>

<https://www.facebook.com/nodas.ba/>

https://www.instagram.com/shumarak_sarajevo/

Sarajevo
2023.

Šumarak
mala šuma u našem naselju!

šumarak

mala šuma u našem naselju

Finansira
Evropska unija

#ReLOaD

n8das

Lid učenje za razvoj i afirmaciju društva u BiH i Hercegovini
Association for Development and Affirmation of Society in Bosnia and Herzegovina

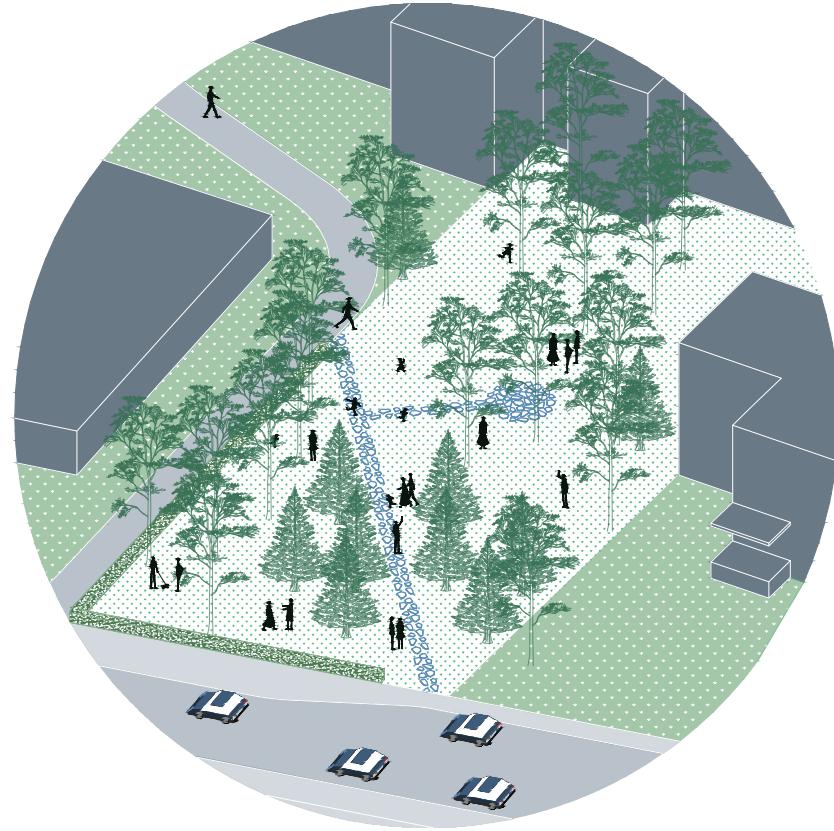
Šta je šumarak?

Šumarak je naš komad parka koji smo zajedno osmislili i podigli! Obogatili smo naše naselje novim stablima, birajući ona koja vole i šumu i grad.

Trg heroja, Hrastno

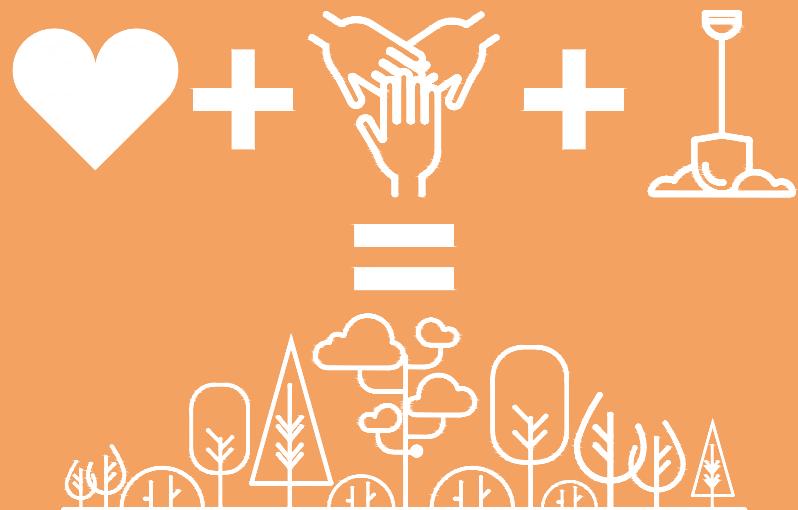
2

Srednja škola za okoliš
i drvni dizajn

3

Ko je sve mi?

Ovo je prva „Urbana šumica“ u BiH, podignuta u sklopu projekta „Urbane šume - znanje i učešće svih“ koji je dizajnirao i implementirao **NODAS** **Udruženje za razvoj i afirmaciju društva u Bosni i Hercegovini**. Osmišljena je i izgrađena uz aktivno učešće stanovnika/stanovnica **MZ Trg heroja** i drugih MZ u susjedstvu, kao i učenica i učenika **Srednje škole za okoliš i drveni dizajn** i **OŠ Hrasno**. Aktivnosti su implementirane uz podršku i nadzor **Općine Novo Sarajevo** te stručnog tima NODAS-a.

„Urbane šume - znanje i učešće svih“ je projekat podržan u sklopu Regionalnog programa lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu 2 - **ReLOaD2**, koji finansira Evropska unija (EU), a implementira **Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP)** u BiH, uz podršku Općine Novo Sarajevo. „Šumarak“ je rezultat zajedničkog učenja, razgovora, druženja i rada svih uključenih u projekat.

Razvojni program Ujedinjenih nacija u BiH, uz podršku globalne mreže UNDP-a, pomaže Bosni i Hercegovini da privuče i koristi međunarodnu pomoć od 1996. godine. Naši glavni ciljevi su rekonstrukcija zemlje nakon sukoba, podrška i izgradnja domaćih kapaciteta u ključnim sektora, unaprijeđenje ljudskog razvoja i pružanje podrške da se fokus planiranja razvoja pomjeri sa poslijeratnog oporavka na dugoročni strateški razvoj.

Rad Državnog tima UN-a (UNCT) u BiH, a samim tim i rad UNDP-a, vođen je Okvirom saradnje Ujedinjenih nacija za održivi razvoj (UNSDCF) za Bosnu i Hercegovinu 2021-2025, koji je potpisani s Vijećem ministara Bosne i Hercegovine u maju 2021. godine. Predstavlja zajedničku opredijeljenost za rad u bliskom partnerstvu za rezultate definisane ovim Okvirom saradnje koji će pomoći svim ljudima u BiH da žive duže, zdravije i prosperitetnije i sigurnije.

Finansira
Evropska unija

ReLOaD
Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu

Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu 2 (ReLOaD2) nastavak je inicijativa podržanih od strane EU – Projekat jačanja lokalne demokratije (LOD, 2009-2016) i naknadno proširenog Regionalnog programa lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu (ReLOaD, 2017-2020).

Sveukupni cilj projekta je jačanje participativne demokratije i EU integracija na Zapadnom Balkanu, putem osnaživanja civilnog društva i podsticanja mladih na aktivno sudjelovanje u procesu donošenju odluka, te unapređenja poticajnog pravnog i finansijskog okruženja za civilno društvo.

Specifični cilj projekta je jačanje partnerstava između lokalnih vlasti i civilnog društva na području Zapadnog Balkana, širenjem uspješnog modela transparentnog projektnog finansiranja OCD (LOD metodologija) iz budžeta jedinica lokalne samouprave, usmjerenog ka većem građanskom učeštu i učeštu mladih u procesima donošenja odluka i unapređenju pružanja usluga u lokalnim zajednicama.

Općina Novo Sarajevo učestvuje u ReLOaD2 aktivnostima za mlade. Jedna od spomenutih aktivnosti je Dijalog za mlade, konsultativni mehanizam za uključivanje mladih u život zajednice, putem kojeg mlađi ljudi imaju mogućnost da identifikuju potrebe, probleme i neiskorištene potencijale, te istovremeno ponude inicijative ili rješenja za unapređenje kvalitete vlastitog života i života lokalne zajednice. Ovakav način angažmana mladih direktno utiče na povećanje njihovog učešća u procesima donošenja odluka na lokalnom nivou, osnažuje ih i osigurava da se u punom kapacitetu iskoristi njihov potencijal. Uz to podržati će se i određeni broj omladinskih projekata, te realizovati angažman UN volontera. Ovo je odlična prilika za mlađe entuzijaste da se uključe u rad lokalne institucije, ali i pruže podršku u jačanju odnosa sa organizacijama civilnog društva, građanskim/omladinskim udruženjima, kao i ReLOaD2 projektu u realizaciji aktivnosti na nivou područja u kojem žive.

Općina Novo Sarajevo

Udruženje za razvoj i afirmaciju društva u Bosni i Hercegovini
Association for Development and Affirmation of Society in Bosnia and Herzegovina

NODAS je lokalna, nevladina, neprofitna organizacija sa sjedištem u Sarajevu, registrovana u martu 2008. pri Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine.

NODAS je osnovan kako bi podržao održivi razvoj regiona, a putem razvoja i izgradnje kapaciteta.

Glavni cilj NODAS-a jeste podrška razvoju i afirmacija društva u Bosni i Hercegovini. Prepoznavši

nezaposlenost kao ključnim pitanjem u zemlji, NODAS je trenutno aktivno uključen u povezivanju malih poduzetnika sa tržistem, međusobnom povezivanju poduzetnika, te promociji i motivaciji putem primjera uspješnih poslovnih priča, kako bi ohrabrio građane BiH da se aktivno uključe u ekonomski život društva. Takođe, uvidjevši potencijal turizma u razvoju lokalnih zajednica Nodas se uključio u razvoj turizma ali i zaštitu i unaprijeđenje turistički i istorijski važnih kulturnih spomenika kulture i istorije.

Srednja škola za okoliš i drvni dizajn jedna je od najstarijih škola u Kantonu Sarajevo. Ona objedinjuje dvije struke: šumarsku i drvoprerađivačku. Njen nastanak vezan je za period austro-ugarske uprave u Bosni i Hercegovini, kada je 1889. godine u Sarajevu osnovana Srednja tehnička škola sa dva odsjeka: šumarski i građevinski. Do 1995. godine u Sarajevu djeluju Šumarski školski centar Ilijadža i Drvna tehnička škola u ulici Omladinsko šetalište (stari naziv)- naselje Pofalići, Općina Novo Sarajevo. Oba objekta su razrušena tokom agresije na bosnu i Hercegovinu od kojih je samo obnovljen objekt u Novom Sarajevu 1999. godine zahvaljujući donatorima iz Njemačke i OTA Berlin. Odlukom Vlade Kantona Sarajevo ove dvije škole se ujedinjuju u školu pod nazivom Mješovita srednja drvna-šumarska škola Sarajevo u ulici Wilsonovo šetalište (novi naziv). Odlukom Vlade Kantona Sarajevo 2009. godine Mješovita srednja drvna-šumarska škola Sarajevo preimenovana je u Srednju školu za okoliš i drvni dizajn.

Osnovna škola "Hrasno" je sagrađena 1959. godine. Sadašnji izgled je dobila 1976. god. kada je sagrađen dio škole, aneks.

U svom dosadašnjem radu se isticala odgojno-obrazovnim radom, nagradama i ostalim ostvarenjima u vannastavnim aktivnostima. Ono po čemu je prepoznatljiva kroz cijeli tok postojanja jeste izuzetno veliki broj djece.

U proteklom ratu je pretpjela oštećenja koja i do danas nisu sanirana, a onemogućavaju razvoj i viziju Škole, kao moderne ustanove koja nudi cjeloviti razvoj ličnosti. Škola je poznata i po kontinuiranom odgojno-obrazovnom radu za vrijeme rata, kada je nastava bila organizovana po podrumima zgrada i drugim punktovima.

Krasi je - stručno i iskusno osoblje koje je sudionik različitim predratnim, ratnim i poratnim fazama života i rada.

MZ Trg heroja, Hrasno, jedna je od lokalnih jedinica koje sačinjavaju Općinu Novo Sarajevo. Obuhvata ulice Trg heroja, Porodice Ribar, Džamijska, Aleja lipa, Topal Osman Paše, Zvornička i Azize Šaćirbegović. Savjet mjesne zajednice i građani učestvuju u mnogobrojnim projektima s ciljem poboljšavanja kvalitete života u njihovoj zajednici.

Kako smo napravili šumarak?

Animirajući lokalne stanovnike i učenike Srednje škole za okoliš i drveni dizajnt OŠ „Hrasno“ na učešće u edukacijama i radionicama o participativnom i inkluzivnom pristupu, urbanoj ekologiji, te dijelom i učešću u samim radovima na podizanju oglednog/edukativnog parka, kreiralo se jezgro sada edukovanih i animiranih pojedinaca za daljnje akcije.

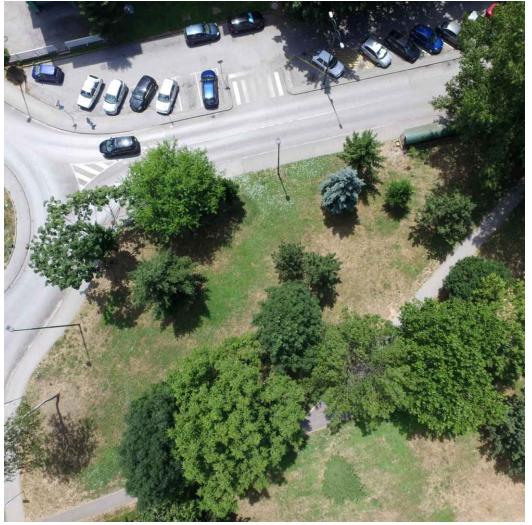
Lokalna zajednica projektom je dobila i jedinstvenu zelenu površinu koju će odgovornije čuvati i dijelom i održavati te time davati primjer i drugima a snažna uključenost lokalnog stanovništva u ovom procesu dala je primjer produktivne saradnje sa lokalnom zajednicom.

Pored navedenog važan je i ekološki efekat na mikrolokaciji te stvaranje uslova za kvalitetniji i češći boravak na otvorenom prostoru, sa svim fizičkim i mentalnim benefitima koje to donosi.

Projektom su ostvarena željena dva cilja:

1. Podržan razvoj urbanih zelenih površina uz direktno građansko učešće u Novom Sarajevu.
2. Pružena pomoć osnovnim i srednjim školama u nastavi i podizanju znanja i interesa za ekološki i građanski angažman u zajednici.

14

15

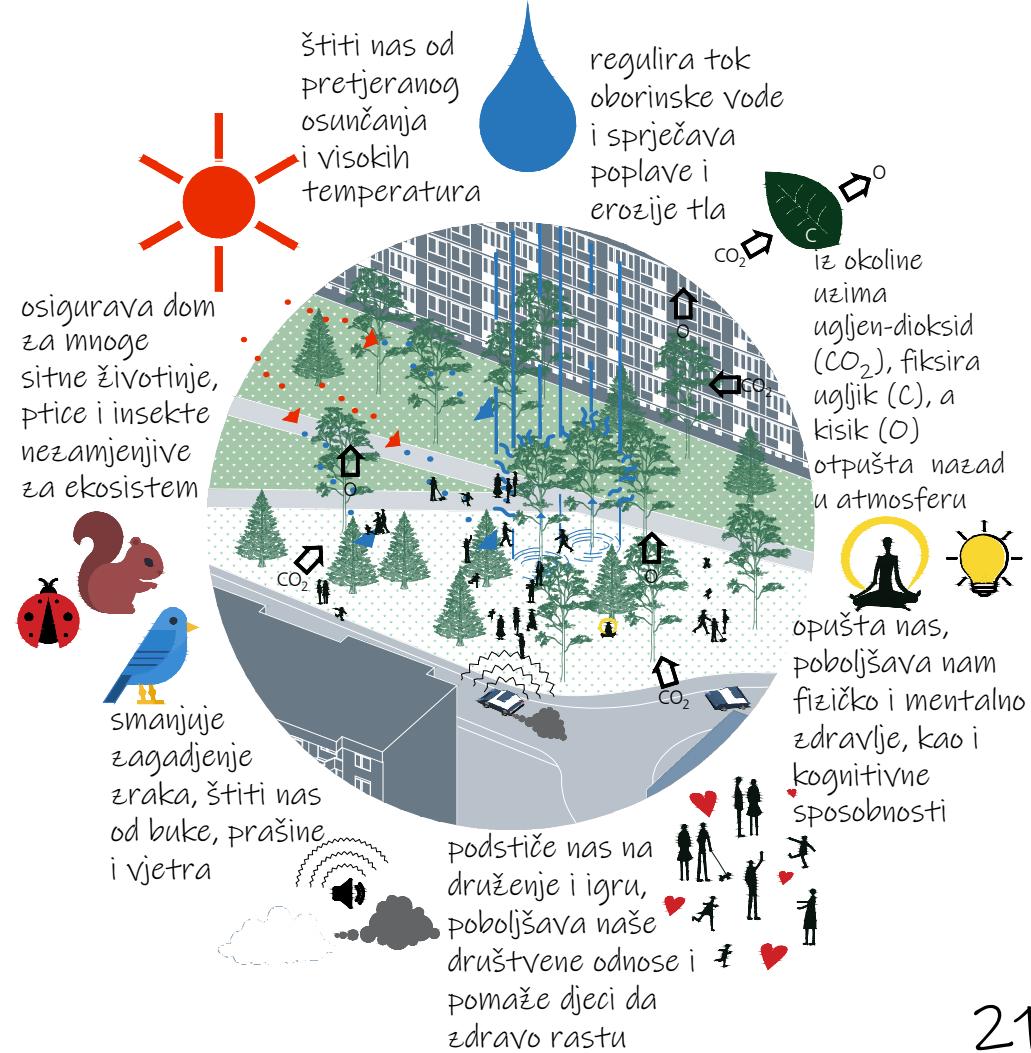

18

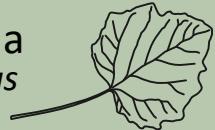
19

Šta za nas radi šumarak?

Šta je postojalo u šumarku?

Topola
Populus

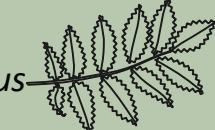
Crni bor
Pinus nigra

Jela
Abies alba

Jasen
Fraxinus

Orah
Juglans regia

Smrča
Picea abies

Dud
Morus

Javor
Aceraceae

Breza
Betula pendula

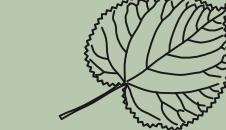
Kesten
Aesculus hippocastanum

Katalpa
Catalpa bignonioides

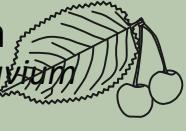
Lipa
Tilia

Tuja
Thuja occidentalis

Trešnja
Prunus avium

Bijeli bor
Pinus sylvestris

Jarebika
Sorbus aucuparia

Tulipanovac
Liriodendron tulipifera

Bukva
Fagus sylvatica

Šta smo zasadili?

Ariš
Larix decidua

Vajmutov bor
Pinus strobus

Pančićeva omorika
Picea omorika

Božikovina
Ilex aquifolium

Duglazija
Pseudotsuga menziesii

Tulipanovac
Liriodendron tulipifera

Crvena lijeska
Corylus maxima "Purpurea"

Planinski bor
Pinus mugo

Vatreni trn
Pyracantha coccinea

Munika
Pinus heldreichii

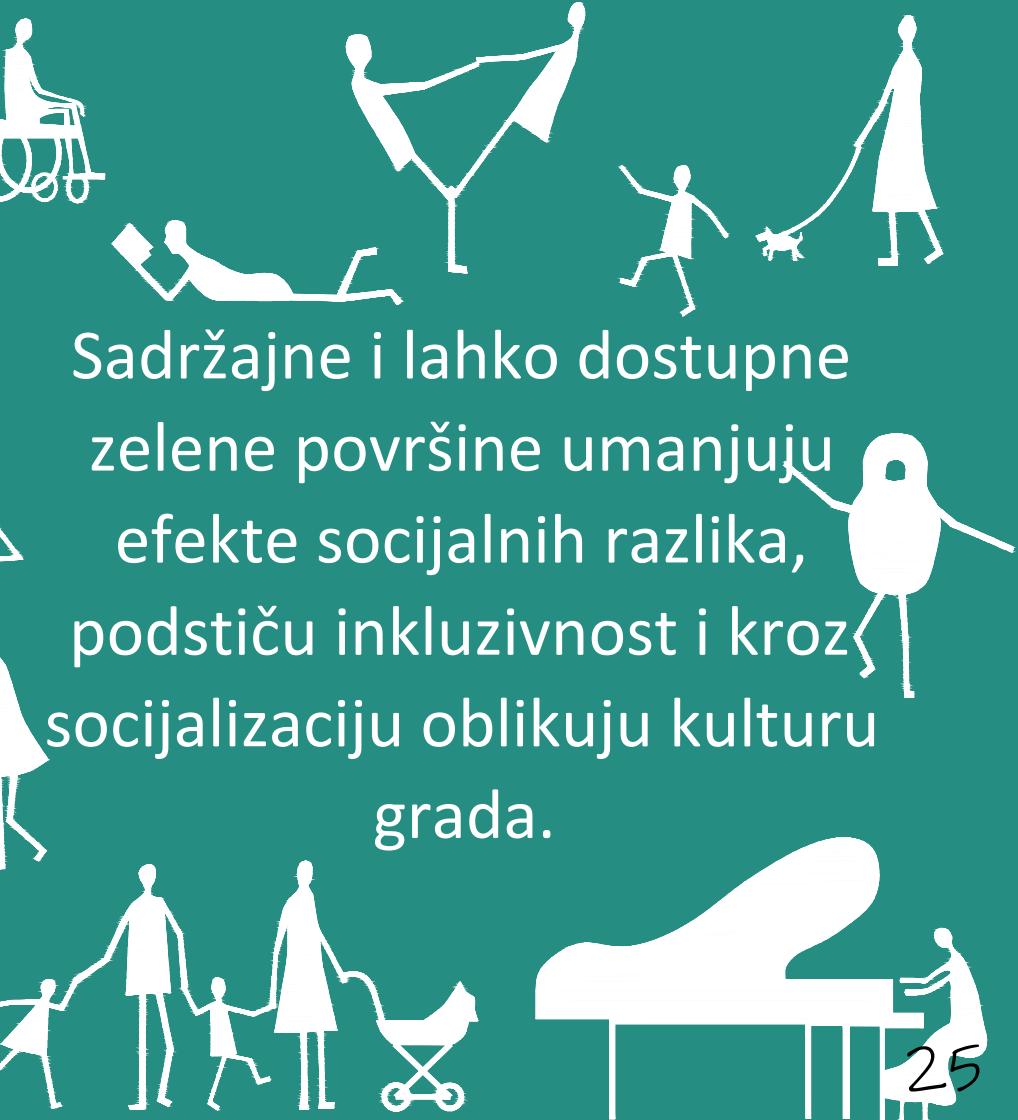
Srebrna smreka
Picea pungens

Atlaski cedar
Cedrus atlantica

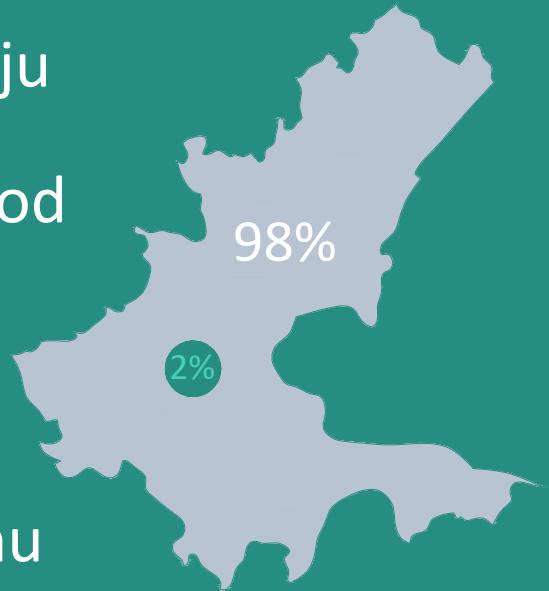
Žašto šumarak?

Gradsko zelenilo izuzetno je važno za život gradova. Urbane zelene površine direktno umanjuju negativne efekte antropogenog djelovanja u vidu raznih oblika zagađenja i urbanih oboljenja.

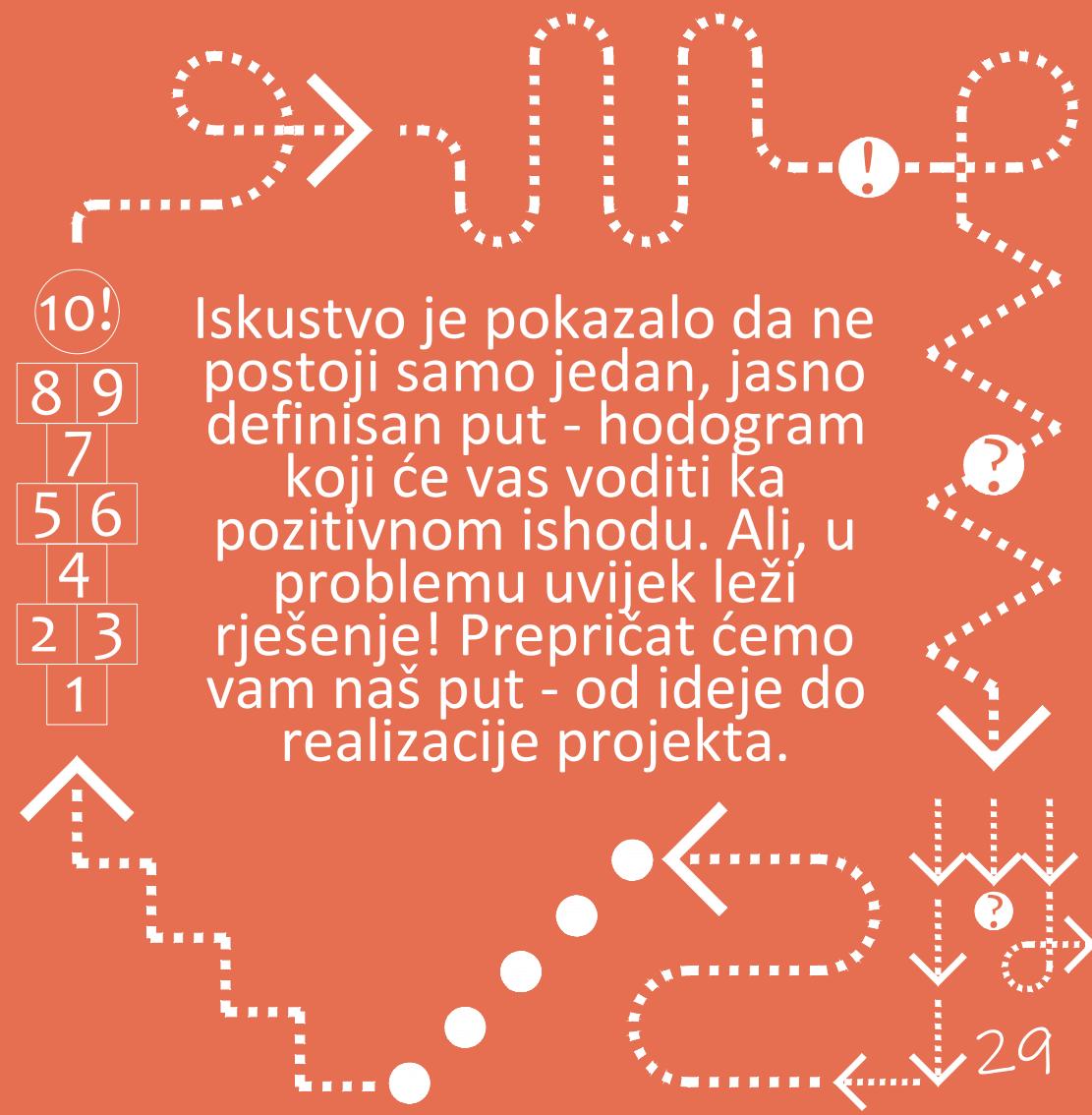
Sadržajne i lahko dostupne zelene površine umanjuju efekte socijalnih razlika, podstiču inkluzivnost i kroz socijalizaciju oblikuju kulturu grada.

U Kantonu Sarajevo u užem urbanom području zelene površine pokrivaju manje od 2% ukupne površine. Prema dostupnom podatku iz 2015. godine, u Kantonu Sarajevo po stanovniku imamo dostupno 9m^2 zelenih površina.

Građanski aktivizam i razvoj zelenih politika izuzetno su važni za unapređenje kvaliteta života u našem gradu, što je moguće postići kroz lokalne incijative, organizacije stručnjaka, lokalne i međunarodne saradnje, a posebno direktnu participaciju građana. Agitiranjem, učešćem u osmišljavanju i podizanju javnih zelenih površina, uljepšavanjem i svakodnevnim korištenjem javni prostor činimo našim i zajedničkim.

Kako do nove urbane šumice?

Aktivna praksa opštinskih službi u Novom Sarajevu - nadležnost upravljanja javnim zelenim površinama u Opštini Novo Sarajevo direktno pokriva *Služba za komunalne i stambene poslove i saobraćaj*. Usljed složenosti i obima posla aktivnosti se realizuju interresorno u okviru rada i drugih službi srodnog karaktera (*Služba za investicije i zaštitu okoliša; Služba za oblast prostornog uređenja i urbanizma; Služba za upravljanje lokalnim razvojem*).

Put do novih javnih zelenih površina kreće inicijativom građana_ki (pojedinci_ke, neformalne grupe, nevladine organizacije ili sl.) koje se upućuju putem iskazanog Zahtjeva za novim sadnicama, parkovima, i svim drugim intervencijama prema opštinskoj službi i to na dva načina:

1. Direktno podnošenje Zahtjeva za novim drvećem, zelenom površinom i svim drugim intervencijama Službi za komunalne i stambene poslove i saobraćaj na protokol Opštine, ili
2. Podnošenje Zahtjeva nadležnom uredu mjesne zajednice - predsjedniku MZ, koji putem redovne komunikacije s opštinskim organima predaje Zahtjev u dalju proceduru u ime građana_ki.

- 1 U oba slučaja, dakle, procedura otpočinje formalnim Zahtjevom (opis i obrazloženje traženog).
- 2 Zatim, obično osoba u svojstvu stručnog savjetnika za javne površine vrši ocjenu opravdanosti zahtjeva.
- 3 Tom prilikom formira se predmet i zapisnički konstataže činjenično stanje na terenu.
- 4 Potom, ukoliko je Zahtjev opravdan ili neophodan isti ulazi u „Program za uređenje javnih zelenih površina u opštini Novo Sarajevo“ Službe za komunalne i stambene poslove i saobraćaj - zvanični dokument Službe, koji shodno dostupnim sredstvima bude realizovan tokom tekuće budžetske godine.
- 5 Naknadno, cijelokupni posao oko pripreme, sadnje i sl. obavljaju službenici Javnog kantonalnog preduzeća „Park“ s kojim Opština ima potpisani Godišnji sporazum o održavanju javnih zelenih površina u opštini Novo Sarajevo.

Ova publikacija izrađena je u okviru projekta „Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu 2 – ReLoaD2“, koji finansira Evropska unija (EU), a implementira Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP) u BiH. Sadržaj ove publikacije, kao i nalazi prikazani u njoj, isključiva su odgovornost NODAS-a i ni na koji način ne odražava stavove Evropske unije (EU), niti Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP).

šumarak
mala šuma u našem naselju!